

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. PLINII|| SECVNDI|| HISTORIAE|| MVNDI|| LIBRI XXXVII,||

Plinius Secundus, Gaius

[Lugduni], 1582

Liber XXVI

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1752](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1752)

nutamentum est. Nostri herbarij strumeam vocant, quoniam medetur strumis & panis, parte in fumo suspensa. Creduntque ea rursus fata rebellare, quæ curauerint, vitia: quo scelere & plantagine vtuntur. Oris hulcera intus succus plantaginis emendat, & folia radicisque commaducata, vel si rheumatismo laboret os. Hulcera foetoremque quinquefolium. Hulcera psyllium. Composita quoque ad foetorem, vel maximè pudendum vitium trademus. Ergo folia myrti & lentisci pari pondere, gallæ Syriacæ dimidium pondus, simul terere & vino vetusto sparsa mandere matutino, optimū est. Vel ederae baccas cum casia & myrrha, pari pondere ex vino. Naribus vtilissimum est dracontij semen contritum ex melle, etiamsi carcinomata in his sint. Suggillata hyssopo emendantur.

10 Stigmata in facie, mandragora illita delet.

C. PLINII SECUNDI NATURALIS HISTORIÆ

LIBER XXVI.

PROOEMIUM.

Reliqua per membrorum genera medicina, & de nouis morbis, & lichenes quid sint, & quando primum in Italia cœperint, & de carbunculo, & de elephantiasi, & colo.

CAPVT I.

30 **S**ENSIT & facies hominum nouos, omnique æuo priore incognitos, non Italiæ modò, verum etiã vniuersæ propè Europæ, morbos: tunc quoq; nec tota Italia, nec per Illyricum Galliasve aut Hispanias magnopere vagatos, aut alibi, quàm Romæ circaque, sine dolore quidem illos, ac sine pernicie vitæ: sed tanta foeditate, vt quæcunque mors præferenda esset. Grauiissimum ex his lichenas appellauere, Græco nomine, Latinè, quoniã à mento ferè oriebatur, ioculari primùm lasciuia (vt est procax natura

40 ra multorum in alienis miseris) mox & vsurpato vocabulo mentagram, occupantem in multis totos vtique vultus, oculis tantùm immunibus, descendetem verò & in colla petusq; ac manus, foedo cutis fufure. Non fuerat hæc lues apud maiores patresq; nostros. Et primum Tiberij Claudij Cæsaris principatu medio irrepfit in Italiam, quodã Perusino equite Romano Quæstorio scriba, cum in Asia apparuisset, inde contagionè eius importante. Nec sensere id malum foemina, aut seruitia, plebesque humilis, aut media, sed proceres veloci transitu osculi maximè, foediore multorum, qui perpeti medicinã tolerauerant, cicatrice, quàm morbo. Causticis nanq; curabatur, ni vsque in ossa corpus exustū esset, rebellate tædio. Adueneruntque ex Ægypto genitrice taliū vitiorum medici, hanc solam operã afferentes, magna sua præda. Siquidem certum est, Manilium Cornutum ex Prætoris legatum Aquitanicę prouinciæ, H. S. CC. elocasse in eo morbo curadū sese. Acciditque sæpius, vt noua contra genera morborum gregatim sentirentur. Quo mirabilius quid potest reperiri? aliqua gigni repètè vitia terrarum in parte certa, membrisque hominum certis, vel ætatibus, aut etiam fortunis, tanquam malo eligete, hæc in

50 pueris grassari, illa in adultis: hæc proceres sentire, illa pauperes. L. Paulo, Q. Marcio Censoribus, primùm in Italiam carbunculum venisse, Annalibus conscriptum est, peculiare

Narbonensis prouinciæ malum: quo duo Consulares obiire condentibus hæc nobis eodem anno, Iulius Rufus, & Q. Lecanius Bassus, ille medicorum inscitia factus, hic verò pollice læuæ manus euulso acu ab semetipso, tam paruo vulnere, vt vix cerni posset. Nascitur in occultissimis corporum partibus, & plerunque sub lingua, duritia rubēs varicis modo, sed nigricans capite, aliàs liuida, corpus intendens, neque intumescens, sine dolore, sine pruritu, sine alio quàm somni indicio, quo grauatos in triduo aufert, aliquādo & horrorem afferens, circaque pustulas paruas, rarius febrem, stomachum faucisque cum inuasit, ocysimè exanimans. Diximus elephantiasin ante Pompeij Magni ætatem non accidisse in Italia, & ipsam à facie sæpius incipientem, in nare prima veluti lenticula: mox inualescente per totum corpus, maculosa, variis coloribus & inæquali cute, alibi 10 crassa, alibi tenui, dura, ceu scabie aspera: ad postremum verò nigrescente, & ad ossa carnes apprimente, intumescens digitis in pedibus manibusque. Ægypti peculiare hoc malum: & cum in reges incidisset, populis funebre. Quippe in balineis folia temperabantur humano sanguine ad medicinam eam. Et hic quidem morbus celeriter in Italia restinctus est: sicut & ille, quem gemursum appellauere prisca, inter digitos pedum nascentem, etiam nomine oblitterato. Id ipsum mirabile, alios desinere in nobis, alios durare, sicuti colum. Tiberij Cæsaris principatu irrepit id malum. Nec quisquam prior Imperatore ipso sensit, magna ciuitatis ambage, cum edicto eius excusantis valetudinem, legeret nomen incognitum. Quid hoc esse dicamus, aut quas Deorum iras? Parum enim erant homini certa morborum genera, cum supra CCC. essent, nisi etiam noua timeren- 20 tur? Neque ipsi autem homines pauciora sibi opera sua negotia important. Hæc apud prisca erant, quæ memoramus, remedia, medicinam ipsa quodammodo rerum natura faciente, & diu fuere.

Laus Hippocratis.

CAP. II.

Hippocratis certè, qui primus medendi præcepta clarissimè condidit, referta herbarum mentione inuenimus volumina: nec minus Dioclis Carystij, qui secundus ætate famaque extitit: item Praxagoræ & Chryssippi, ac deinde Erasistrati: Herophilo quidem, quanquam subtilioris sectæ conditori, ante omnes celebratam rationem eam, paulatim vsu, efficacissimo rerum omnium magistro, peculiariter vtique medicinæ, ad verba 30 garrulitatèque descendente. Sedere nanque in his scholis auditioni operatos gratius erat, quàm ire per solitudines, & quærere herbas alias aliis diebus anni.

De noua medicina, & Asclepiade medico, & qua ratione veterem medicinam mutauerit.

CAP. III.

Drabat tamen antiquitas firma, magnasque confessæ rei vindicabat reliquias, donec Asclepiades ætate Magni Pompeij orandi magister, nec satis in arte ea questuosus, vt ad alia sagacis ingenij, huc se repente conuertit: atque (vt necesse erat homini qui nec id egisset, nec remedia nosset, oculis vsuque percipienda) torrenti ac meditata quotidie oratione blandiens omnia abdicauit: totamque medicinam ad causam reuocando, coniecturam fecit, quinque res maximè communium auxiliorum professus abstinentiam cibi, aliàs vini, fricationem corporis, ambulationem, gestationes: quæ cum vnusquisque 40 semetipsum sibi præstare posse intelligeret, fauentibus cunctis vt essent vera quæ facillima erant, vniuersum propè humanum genus circumegit in se, non alio modo, quàm si cælo emissus aduenisset. Trahebat prætereà mentes artificio mirabili, vinum promittendo agris, dādoque; tempestiuè, tum frigidam aquam. Et quoniam causas morborum scrutari prior Herophilus instituerat, vini rationem illustrauerat Cleophantus apud prisca, ipse cognominari se frigida danda præferens, vt autor est M. Varro, alia quoque blandimenta excogitabat, iam suspendendo lectulos, quorum iactatu aut morbos extenuaret, aut somnos alliceret, iam balineas auidissima hominum cupidine instituendo, & alia multa dictu grata atque iucunda: magna autoritate: nec minore fama, cum occurrisset ignoto funeri, relato homine ab rogo atque seruato, ne quis leuibus momentis tantā cōuersionem 50 factam existimet. Id solum possumus indignari, vnum hominē è leuissima gēte, sine opibus

bus vllis orsum, veſtigalis ſui cauſa, repente leges ſalutis humano generi dediffe, quas tamen poſtea abrogauere multi. Aſclepiadem adiuuere multa, quorum cura nimis anxia & rudis, vt obruendi ægros veſte, ſudoresque omni modo ciedi, nunc corpora ad ignes torrendi ſoleſve aſſiduo quærendi, in vrbe vmbroſa: imò verò tota Italia imperice, tum primùm penſili balinearum vſu ad infinitum blandientem. Prætereà in quibusdam morbis medendi cruciatus detraxit, vt in anginis, quas curabant in fauces organo demifſo. Damnavit meritò & vomitiones, tunc ſupra modum frequentes. Arguit & medicamentorum potus ſtomacho inimicos, quod eſt magna ex parte vetitum. Itaque nos in primis quæ ſunt ſtomacho vtilia ſignamus.

10 *Irrifio Magicæ artis, & de lichene, eiusque remedio, & faucium.* CAP. IIII.

SVper omnia adiuuere eum Magicæ vanitates, in tantum euectæ, vt abrogare herbis fidem cunctis poſſent. Æthiopide herba amnes ac ſtagna ficcari coniectu, tactu clauſa omnia aperiri. Achimenide coniecta in aciem hoſtium, trepidare agmina, ac terga vertere. Latacen dari ſolitam à Perſarum rege legatis, vt quocunq; veniſſent, omnium rerum copia abundarent, ac multa ſimilia. Vbinam iſtæ fuere, cum Cimbri Teutonique terribili Marte vlularent, aut cum Lucullus tot reges Magorum paucis legionibus ſterneret? Curve Romani duces primam ſemper in bellis commerciorum habuere curam? Cur hercule Cæſaris miles ad Pharfaliam famem ſenſit, ſi abundantia omnis contingere vnus herbæ felicitate poterat? Non fatius fuit Æmilianum Scipionem Carthaginis portas herba patefacere, quàm machinis clauſtra per tot annos quaterere? Siccentur hodie Æthiopide Pontinæ paludes, tantumq; agri suburbanæ reddatur Italiæ. Nam quæ apud eundem Democritum inuenitur compoſitio medicamenti, quo pulchri bonique & fortunati gignantur liberi, cur nunquàm Perſarum regi tales dedit? Mirum eſſet proſectò, hucusque prouectam credulitatem antiquorum, ſaluberrimis ortam initiis, ſi in vlla re modum humana ingenia nouiſſent, atque non hanc ipſam medicinam ab Aſclepiade re-
 11 pertam, ſuo loco probaturi eſſemus euectam vltra Magos etiam. Sed hæc eſt omni in re
 12 animorum conditio, vt à neceſſariis orſa primò, cuncta peruenerint ad nimium. Igitur
 13 demonſtratarum priore libro herbarum reliquos effectus reddemus: adiiciemus, vt
 14 quaſque ratio dictauerit. Sed in lichenis remediis, atque tam fœdo malo, plura vndique
 15 aceruabimus, quanquam non paucis iam demonſtratis. Medetur ergo plantago trita,
 16 quinquefolium, radix albugi ex aceto, ficulnei caules aceto decocti, hibifci radix cù glu-
 17 tino & aceto acri decocta ad quartas. Defricantur etiam pumice, vt rumicis radix trita
 18 ex aceto illinatur, & flos viſci cum calce ſubactus. Laudatur & tithymali cum refina de-
 19 coctum. Lichen verò herba omnibus his præfertur, inde nomine inuento. Nascitur in ſa-
 20 xofis, folio vno ad radicem lato, caule vno, paruo, longis foliis dependentibus. Hæc de-
 21 let & ſtigmata. Teritur cum melle. Eſt aliud genus lichenis, petris totum inhærens, vt
 22 muſcus, qui & ipſe illinitur. Hic & ſanguinem ſiſtit vulneribus inſtillatus, & collectiones
 23 illitus. Morbum quoque regium cum melle ſanat ore illito & lingua. Qui ita curantur,
 24 aqua falſa lauari iubentur, vngi oleo amygdalino, hortenſis abſtinere. Ad lichenas &
 25 thapſiæ radice vtuntur trita cum melle. Anginæ argemonia medetur ſumpta ex vino:
 26 hyſſopum cum vino decoctum & gargarizatù: peucedanum cum coagulo vituli mari-
 27 ni æquis partibus. Proſerpinaca cum muria ex mænis & oleo trita, vel ſub lingua habita.
 28 Item ſuccus de quinquefolio, potus cyathis tribus. Hic & omnibus faucium vitiis me-
 29 detur gargarizatus: verbaſcum priuatim tonſillis in aqua potum.

Ad ſtrumas, & ad digitos, & ad pectus, & ad ruſſim medicina. CAP. V.

STrumis plantago: chelidonia cum melle & axungia: quinquefolium: radix perſola-
 30 tæ item cum axungia, operitur folio ſuo impoſita. Item artemiſia: radix mandragoræ
 ex aqua. Sideritis lata folia, clauo ſiniſtra manu circumſoſſa adalligantur, cuſtodienda ſa-
 natis, ne ruſſus fata diro herbariorum ſcelere (vt in quibusdam) rebellet: quod & in his,
 31 quos artemiſia ſanauerit, prædici reperio: item in his, quos plantago. Damoſonion, quæ
 & alcea vocatur, ſub ſolſtitio collecta, imponitur ex aqua cæleſti, folium tritum, vel radix

cum axungia tusa, ita vt imposta folio suo operiatur. Sic & ad omnes cervicis dolores, tumorésque quacunq; in parte. Bellis in pratis nascitur, flore albo, aliquatenus rubente. Hanc cum artemisia illitam, efficaciorē esse produnt. Condurdum herbà folstitialis; flore rubro, suspensa in collo, comprimere dicitur strumas: item verbenaca cum plantagine. Digitorum vitiis omnibus, & priuatim pterygiis, quinque folium medetur. In pectoris vitiis vel grauiſſimum est tuſſis: huic medetur panacis radix in vino dulci. Succus hyoscyami etiam sanguinem excreantibus: nidor quoque accenſi tuſſientibus. Item ſcordotis milto naſturtio & reſina, cum melle tuſa arida. Facit & per ſe faciles excreationes. Item centaureum maius, vel sanguinem reiicientibus: cui vitio & plantaginis ſuccus medetur. Et Vettonica obolis tribus in aqua, contra purulentas, contraque cruentas ex-
10
creationes. Perſolata radix drachmæ ponderis, cum pineis nucleis vndecim. Peucedani ſuccus, pectoris doloribus, & acorum ſubuenit, & ideo antidotis miſcetur: tuſſi daucum: item Scythica herba. Ea demum omnibus pectoris vitiis, tuſſi & purulenta excreantibus, obolis tribus in paſſo.

De verbaſco, & cacalia vel tuſſilagine, & bechio, & ſaluia, ad tuſſim.

C A P.

V I.

TOtidem verbaſcum, cuius flos aureus. Tanta huic vis eſt, vt iumentis etiam non tuſſientibus modò, ſed ilia quoque trahentibus, auxilietur potu: quod & de gentiana reperio. Radix cacaliæ commanducata, & in vino madefacta, non tuſſi tantum, ſed & faucibus prodeſt. Hyſſopi quoque quinque rami cum duobus rutæ & ficis tribus decocti
20
thoracem purgant. Tuſſim ſedat bechion, quæ & tuſſilago dicitur. Duo eius genera. Sylueſtris vbi naſcitur, ſub eſſe aquas credunt: & hoc habent ſignū aquileges. Folia ſunt maiuſcula, quàm ederæ, quinque aut ſeptem, ſubalbida à terra, ſupernè pallida, ſine caule, ſine flore, ſine ſemine, radice tenui. Quidam eandem eſſe bechion, & alio nomine chamæleucen putant. Huius aridæ cum radice fumus per harundinem hauſtus & deuoratus, veterem ſanare dicitur tuſſim: ſed in ſingulos hauſtus paſſum guſtandum eſt. Altera à quibusdam ſaluia appellatur, ſimilis verbaſco: conteritur ea, & colata caleſcit, atque ita ad tuſſim lateriſque dolores bibitur: contra ſcorpiones eadem & dracones marinos effi-
30
cax. Contra ſerpentes quoque ex oleo perungi ea prodeſt. Hyſſopi faſciculus cum quadrante mellis decoquitur ad tuſſim.

Ad lateris dolores & peſtoris, ad orthopnæas, ad iocineris dolorem, cordis dolori, pulmoni, vrina, tuſſi, peſtori, hulceribus, renibus, hepaticis, ad vomitiones, & ad ſingultus, pleuriticis, lateri.

C A P.

V I I.

LAteris & peſtoris dolores verbaſcum cum ruta ex aqua, Vettonicæ farina bibitur ex aqua calida. Stomachum corroborat ſcordotis ſuccus, centaureum, gentiana, ex aqua potæ. Plantago aut per ſe ſumpta in cibo, aut cum lente alicæve ſorbitione. Vettonica aliàs grauis ſtomacho, vitia tamen ſanat pota, vel foliis cõmanducata. Item ariſtolochia pota: agaricum manducatum ſiccum, vt ex interuallo merum ſorbeat: nymphæa heraclia illita: peucedani ſuccus. Pſyllion ardoribus imponitur, vel cotyledon trita cum po-
40
lenta, vel acizoum. Molon ſcapo eſt ſtriato, foliis mollibus paruis, radice iij. digitorum, in qua extrema allij caput eſt. Vocatur à quibusdã fyrõ. Ex vino ſtomacho, & dyſpnææ medetur: centaurium maius ecligmate: plantago ſucco vel cibo: Vettonicæ tuſæ pondo libra mellis Attici ſemuncia ex aqua calida quotidie bibentibus. Ariſtolochia vel agaricon, obolis ternis ex aqua calida, aut lacte aſini pota. Ciſſanthenos ad orthopnæas bibitur: item hyſſopum & aſthmaticis. Peucedani ſuccus in iocineris doloribus, & peſtoris lateriſque, ſi febres non ſint. Sanguinem quoque expuentibus ſubuenit agaricū, Victoriati pondere tritū & in mulſi v. cyathis datum. Idem & amomõ facit. Iocineri priuatim Teucria bibitur recens, drachmis iij. in poſcæ hemina. Vettonicæ drachma vna in aqua calida cyathis ii. ad cordis vitia, in frigida cyathis ij. Quinquefolij ſuccus iocineris &
50
pulmonis vitiis, ſanguinemque reiiciētibus, & cuiunque ſanguinis vitio intus occurrit.

Iocineri

Iocineri anagallides mirè profunt. Capnon herbam qui edere, bilèm per vrinam reddunt. Acoron iocineri medetur, thoraci quoque & præcordiis. Caucon, quæ & ephedra, ab aliis anabasis vocata, nascitur ventoso ferè tractu, scandens arborem, & ex ramis pro-
 pendens, folio nullo, cirris numerosa, qui sunt iunci geniculati, radice pallida. Datur ex
 vino nigro austero trita ad tussim, suspiria, tormina, & sorbitione facta, in quam vinum
 addi conuenit. Item gentiana madefacta pridie contrita denarij pondere in vini cya-
 this tribus. Geum radículas tenues habet, nigras, bene olentes. Medetur non modò pe-
 ctoris doloribus aut lateris, sed & cruditates discutit iucundo sapore. Verbenaca verò
 omnibus visceribus medetur, lateribus, pulmonibus, iocineribus, thoraci. Peculiariter
 10 autem pulmonibus, & quos ab his phthisis tentat. Radix herbæ consiliginis, quam nu-
 per inuentam diximus, suum quidem & pecoris omnis remedium præfens est pulmonū
 vitio, vel traiecta tantum in auricula. Bibi debet ex aqua, haberiq; in ore assidue sub lin-
 gua. Superficies eius herbæ an sit in aliquo vsu, adhuc incertum est. Renibus prodest
 plantaginis cibus, Vettonicę potus, agaricum potum, vt in tussi. Tripolium in maritimis
 nascitur faxis, vbi alludit vnda, neque in mari, neque in sicco, folio isatis crassiore, palmo
 alto, in mucrone diuiso, radice alba, odorata, crassa, calidi gustus. Datur hepaticis in far-
 re decocta. Hæc herba eadem videtur quibusdam, quæ polium, de qua suo loco dixi-
 mus. Symphonia, vel gromphena, alternis viridibus roseisque per caulem foliis, in poscā
 sanguinem reiciantibus medetur. Iocineri autem herba melandryum, nascens in segete
 20 ac pratis, flore albo odorata. Eius cauliculus conteritur ex vino vetere. Item herba chal-
 cetum è vineis contrita imponitur. Faciles præstat vomitiones radix Vettonicæ, ellebo-
 ri modo i i j. drachmis in passo aut mulso. Hyssopū tritum cum melle vtilius, præsum-
 pto nasturtio aut irione: molemonium denarij pondere. Est & silybo lacteus succus, qui
 densatus in gummi, sumitur cum melle supra dicto pondere: præcipuèque bilèm trahit.
 Rursus sistunt vomitionem cuminum syluestre, Vettonicæ farina: sumuntur ex aqua.
 Abstergent fastidia, cruditatesque digerunt, daucum, Vettonicæ farina ex aqua mulsa,
 plantago decocta caulium modo. Singultus hemionium sedat: item aristolochia. Suspi-
 ria clymenos. Pleuriticis & peripneumonicis centaureum maius: item hyssopum bibi-
 tur. Pleuriticis peucedani succus. Halus autem, quam Galli sic vocant, Veneti cotoneam,
 30 medetur lateri: item renibus cõuulsisque & ruptis. Similis est cunilæ bubulæ, cacumini-
 bus thymo, dulcis, & sitim sedans, raræ radicis, alibi albæ, alibi nigræ. Eosdem effectus la-
 teris doloribus habet chamærops, myrteis circa caulem geminis foliis, capitibus Græ-
 culę rosę, ex vino pota. Ischiadicos dolores & sping leuat agaricum potum, vt in tussi.
 Item stœchadis, aut Vettonicę farina ex aqua mulsa.

*De omnibus vitis ventris & remediis, & eorum quæ circa vel
 intrà sunt, & de aluo sistenda vel soluenda.*

C A P. V I I I.

PLurimum tamen homini negotij aluus exhibet, cuius causa maior pars mortalium
 viuit. Aliàs enim cibos non transmittit, aliàs non continet, aliàs non capit, aliàs non
 40 conficit. Eoq; mores venere, vt homo maximè cibo pereat. Pessimum corporum vas in-
 stat vt creditor, & sepius die appellat. Huius gratia præcipuè auaritia expetitur: huic lu-
 xuria conditur: huic nauigatur ad Phasin: huic profundi vada exquiruntur. Et nemo vili-
 tatem eius æstimat, consummationis sceditate. Ergo numerosissima est circa hanc medi-
 cinę opera. Sistit eam scordotis recentis drachma cum vino trita, vel decocta potu. Po-
 lemonia quoque & dysentericis ex vino datur: verbasci radix pota ex aqua duorum digi-
 torum magnitudine: nymphææ heraclię semē cum vino potum: radix superior è xiphio,
 drachmæ pondere ex aceto. Semen plantaginis in vino tritum, vel ipsa ex aceto cocta,
 aut alica ex succo eius sumpta. Item cum lenticula cocta, vel aridæ farina inspersa potio-
 ni cum papauere tosto & trito, vel succus infusus, aut succus Vettonicæ, in vino ferro
 50 calefacto. Eadem celiacis in vino austero datur: his & iberis imponitur, vt dictum
 est. Tenefmo radix nymphææ heraclię è vino bibitur: psyllium in aqua: acori radicis

decoctum. Aëizoi succus aluum sistit & dysenterias, & tineas rotundas pellit. Symphyti radix dysenteriam sistit: item dauci. Aëizoum foliis contritis ex vino torminibus resistit. Alceæ sicca farina torminibus pota cum vino. Astragalus folia habet longa incisuris multis, obliqua circa radices, caules i i j. aut i i i j. foliorum plenos, florem hyacinthi, radices villosas, implicatas, rubras, præduras. Nascitur in petrosis, apricis, & iisdem niualibus, sicut Pheneo Arcadiæ. Vis ei ad spissanda corpora. Aluum sistit radix in vino pota: quò fit vt moueat vrinam repercusso liquore, sicut pleraque quæ aluum sistunt. Sanat & dysentericos in vino rubro tusa. Difficile autem tunditur. Eadem gingiuarum suppurationi vtilissima est fotu. Colligitur exitu autumnii, cum folia amisit: siccat in vmbra. Et ladanum sistitur aluus vtroque, quod in segetibus nascitur, confuso & cribrato: bibitur ex aqua mulsa: item nobili è vino. Lada appellatur herba, ex qua ladanum fit in Cypro, barbibus caprarum adhærescens. Nobilius in Arabia. Fit iam & in Syria atque Africa, quod toxicon vocant. Neros enim in arcu circumdatos lanis trahunt, adhærescente rosida lanugine. Plura de eo diximus inter vnguenta. Hoc grauissimum odore est, durissimumque tactu. Plurimum enim terræ colligit, cum probetur maximè purum, odoratū, molle, viride, resinofum. Natura ei, molliendi, siccandi, concoquendi, somnum alliciendi. Capillum fluētē cohibet, nigritiamque custodit. Auribus cum hydromelite aut rosaceo infunditur. Furfures cutis & manantia hulcera sale addito sanat. Tussim veterem cum styrace sumptum. Efficacissimum ad ructus. Aluum sistit & chondris, siue pseudodictamnium: hypocisthis, orobathion quibusdā dicta, malogranato immaturo similis. Nascitur, vt diximus, sub cistho, vnde nomen. Hæc arefacta in vmbra sistit aluum ex vino austero nigròque vtraque. Duo enim genera eius, candida & rufa. Vfus in succo: spissat, siccat: & rufa magis stomachi rheumatismos emendat. Pota tribus obolis, sanguinis excretaiones. Cum amylo dysenterias pota & infusa. Item verbenaca ex aqua data, aut carentibus febre ex vino ammineo: cochlearibus quinque additis in cyathos tres vini. Lauer quoque nascens in riuis condita & cocta torminibus medetur. Potamogeton verò ex vino dysentericis etiam & celiacis, similis betæ foliis, minoribus tantum hirsutioribusq; paulatim supereminens extra aquam, peculiariter refrigerat, spissat. Vfus in foliis, cruribus vitiosis vtilia, & contra hulcerum nomas, cum melle vel aceto. Castor hanc aliter nouerat, tenui folio velut equinis setis, thyrso longo & læui, in aquosis nascētē. Radice sanabat strumas & duritias. Potamogeton aduersatur & crocodilis, itaque secum habent eam, qui venantur illos. Aluum sistit & Achillea. Eosdem effectus præstat & statice vij. caulibus, veluti rosæ capita sustinens. Ceratia vno folio, radice nodosa & magna, in cibo celiacis & dysentericis medetur. Leontopodion, alij leuceoron, alij dorypetron, alij thorybetron vocant, cuius radix aluum sistit, purgatque bilem, in aquā mulsam addito pondere denariorum duum. Nascitur in campestri & gracili solo. Semen eius potum, lymphatica somnia facere dicitur. Lagopus sistit aluum è vino pota, aut in febre ex aqua. Eadem inguini adalligatur in tumore. Nascitur in segetibus. Multi super omnia laudant ad deploratos dysentericos quinquefolium, decoctis in lacte radicibus potis: & aristolochiam Victoriati pondere in cyathis vini tribus. Quæ ex supra dictis calida sunt, hæc candente ferro temperari aptius erit. E diuerso purgat aluum succus centaurei minoris, drachma in hemina aquæ cum exiguo salis & aceti, bilēque detrahit. Maiore tormina discutuntur. Vettonica aluum soluit drachmis quatuor, in hydromelitis cyathis nouem. Item euphorbium vel agaricum drachmis duabus cum sale modico potum ex aqua, aut in mulso obolis tribus. Soluit & cyclaminos ex aqua pota, aut balanis subditis: item chamæcissi balanus. Hyssopi manipulus decoctus ad tertias cum sale, pituitas trahit illitus, vel contritus cum oxymelite & sale: pellitque ventris animalia. Pituitam & bilem detrahit peucedani radix. Aluum purgat anagallis ex aqua mulsa: item epithymon, qui est flos è thymo, satureiæ simili. Differentia, quod hic herbaceus est, alterius thymi albus: quidam hippopheon vocant: stomacho minus vtilis, vomitiones minus mouet: sed tormina & inflationes discutit. Sumitur & ecligmate ad pectoris vitia cum melle,

melle, & aliquando iride. Aluum soluit, à quatuor drachmis ad sex, cum mellis exiguo salisque & aceti. Quidam aliter epithimum tradunt, sine radice nasci tenui similitudine pallioli, rubens: ficcari in vmbra, bibi ex aqua acetabuli parte dimidia, detrahente pituitam bilémque. Aluum leniter soluit & nymphæa in vino austero. Soluit & pyenocomo, erucæ foliis crassioribus & rarioribus, radice rotunda, lutei coloris, terram oléte, caule quadrangulo, modico, tenui, flore ocimi. Inuenitur in saxosis locis. Radix eius in aqua mulsa denariorum duum pondere, & aluum, & bilem, & pituitam exinanit. Semen somnia tumultuosa facit, vna drachma in vino potum. Et capnos strumam discutit. Detrahit bilem polypodion, quam nostri filiculam vocant: similis enim est filici. Radix in vsu pilosa, coloris intus herbacei, crassitudine digiti minimi, acetabulis cauernosa, ceu polyporum cirri, subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus vetustis. Exprimitur succus aqua madefacta: & ipsa concisa inspergitur oleri vel betæ, vel maluæ, vel falsamento: vel cum pulicula coquitur ad aluum vel in febre leniter soluendam. Detrahit bilem & pituitam, stomachum offendit. Aridæ farina indita naribus polypum consumit. Floret, & semen non fert. Scammonium quoque dissolutionem stomachi facit, bilem detrahit, aluum soluit, præterquam si adiciantur aloës drachmæ duæ obolis eius duobus. Est autem succus herbæ ab radice ramosæ, pinguibus foliis, triangulis, albis, radice crassa, madida, nauseosa. Nascitur pingui & albo solo. Radix circa Canis ortum excuatur, vt in ipsa confluat succus: qui Sole siccatus, digeritur in pastillos. Siccatur & ipsa, vel cortex. Laudatur natione Colophonium, Mysium, Priensense: specie autem nitidum, & quam simillimum taurino glutini, fungosum tenuissimis fistulis, citò liquefcens, virus redolens, gummosum, linguæ tactu lactescens, quam leuissimum, cum diluitur, albescens. Hoc euenit & adulterino, quod fit erui farina & tithymali marini succo, in Iudæa ferè: quod etiam strangulat sumptum. Deprehenditur gustu. Tithymalus enim linguam excalfacit bulbi more, nec antè, nec postea vtile. Dedere & per se ex aqua mulsa & sale quaternis obolis. Sed vtilissimè cum aloë, ita vt incipiente purgatione mulsum bibatur. Fit & decoctum radice in aceto ad crassitudinem mellis, quo lepræ illinuntur: & caput vngitur in dolore cum oleo. Tithymalum nostri herbam lactariam vocant, alij lactucam caprinam: narrantque lacte eius inscripto corpore, cum inaruerit, si cinis inspergatur, apparere literas, & ita quidam adulteras alloqui maluerè, quam codicillis. Genera eius multa. Primus cognominatur characias, qui & masculus existimatur, ramis digitali crassitudine, rubris, rugosis, quinque aut sex, cubitali longitudine, à radice foliis pendulis, in cacuminibus coma iunci. Nascitur in asperis maritimis. Legitur semen autumnò cum coma: siccatum sole tunditur & reponitur. Succus verò incipiente pomorum lanugine defractis ramulis excipitur farina erui, aut ficis, vt cum iis arefcant. Quinas autem guttas singulis excipi satis est. Traduntque etiam toties purgari hydropicos fico sumpta, quot guttas lactis exceperit. Succus cum colligitur, ne attingat oculos cauendum est. Fit & è foliis tuis priore minus efficax. Fit & decoctum è ramis. Est & semen in vsu cum melle decoctum ad catapotia soluendæ alui gratia. Semen & dentium cauis cera includitur. Colluuntur & radice decocto è vino aut oleo. Illinunt & lichenas succo: bibuntque eum, vt purgèt vomitione, & aluo soluta, aliàs stomacho inutilem. Trahit pituitam sale adiecto in potu, bilem aphronitro. Si per aluum purgari libeat, in posca: si vomitione, in passo aut aqua mulsa. Media potio tribus obolis datur. Ficos à cibo sumpsisse melius est. Fauces vrit leniter. Est enim tam feruentis naturæ, vt per se extrà corpori impositum, pustulas ignium modo faciat, & pro caustico in vsu sit. Alterum genus tithymali myrsiniten vocant, alij caryiten, foliis myrti acutis & pungentibus, sed mollioribus, & ipsum in asperis nascens. Colliguntur comæ eius hordeo turgescente, siccaturque in vmbra diebus nouem in Sole inarescunt. Fructus non pariter maturefcit, sed pars anno sequente, & nux vocatur. Inde cognomen Græci dedere. Demetitur cum messium maturitate, lauaturque, dein siccatur, & datur cum papaueris nigri duabus partibus, ita vt sit totum acetabuli modus: minus his vomitionibus, quam superior, cæteri item. Aliqui sic & folium eius dedere, nucem verò ipsam mulso, aut pas-

fo, vel cum sesama. Trahit bilem & pituitam per aluum. Oris hulcera sanat. Ad nomas oris folium cum melle estur. Tertium genus tithymali paralius vocatur siue tithymalis, folio rotundo, caule palmum alto, ramis rubentibus, semine albo, quod colligitur incipiente vua, & siccatum teritur, sumiturque acetabuli mensura ad purgationes. Quartum genus helioscopion appellant, foliis portulacæ, ramulis stantibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, semipedali altitudine, succi plenis. Hoc circa oppida nascitur, semine albo, columbis gratissimo, quod colligitur incipiente vua. Nomen accipit, quoniam capita cum Sole circumagit. Trahit bilem per inferna in oxymelite dimidio acetabulo: cæteri vsus, qui characiæ. Quintum cyparissian vocant propter foliorum similitudinem, caule gemino aut triplici nascentem in campestribus: cui eadem vis, quæ helioscopio, aut 10 characiæ. Sextum platyphyllon vocant: alij corymbiten, alij amygdaliten à similitudine. Nec vllius latiora sunt folia. Pisces necat, aluum soluit, radice vel foliis vel succo in mulso aut aqua mulsa drachmis quatuor. Detrahit priuatim aquas. Septimum dendroides cognominât, alij cobion, alij leptophyllon, in petris nascens, comosissimum ex omnibus maximè cauliculis rubentibus, & semine copiosissimum, eiusdem effectus, cuius characias. Apios ischas, siue raphanosagria, iuncos duos, siue tres spargit in terra rubentes, foliis rutæ: radix cæpæ, sed amplior: quare quidam raphanum syluestrem vocant. Intus habet mammam candidam, extrà cortices nigros. Nascitur in montosis asperis, aliquando & in herbosis. Effoditur verè, tufaque in fictili mergitur: deiectoque quod supernatat, reliquus succus purgat vtraque parte, scsq; iobolo in aqua mulsa. Sic & hydropicis datur 20 acetabuli mensura. Inspergitur & aridæ radice farina potioni: aiuntque superiorem partem eius vomitione biles extrahere, inferiorem per aluum. Tormina discutit quodcumque panaces & Vettonica, præterquàm à cruditate: peucedani succus & inflationes, ructus gignens: item acori radix daucumve, si lactucæ modo sumatur. Ladanum Cyprium potum interaneorum vitiis occurrit: item gentianæ farina, ex aqua tepida fabæ magnitudine. Plantago manè sumpta duabus linguis, & tertia papaueris in vini nō veteris cyathis ii iij. Datur & in somnum euntibus, addito nitro vel polenta, si multo post cibum detur. Colo infunditur hemina succi, vel in febrī. Agaricum potum obolis tribus in vini veteris cyatho vno, lieni medetur: & panacis omnium generum radix in mulso. Sed Teucra præcipuè, pota arida & decocta, quantum manus capiat, in aceti heminis tribus. 30 Ad vulnus illinitur eadem cum aceto: aut si tolerari non possit, ex ficu vel aqua. Polemonia bibitur ex vino. Vettonica drachma in oxymelitis cyathis tribus. Aristolochia, vt cōtra serpentes. Argemonia v i j. diebus in cibo sumpta, lienem consumere dicitur: agaricum in aceto mulso obolis duobus. Nymphææ heracliaæ radix è viro pota, & ipsa consumit. Cissanthemus, drachma bis die sumpta, in vini albi cyathis i j. per dies xl. lienem dicitur paulatim emittere per vrinam. Prodest & hyssopum cum fico decoctum. Lonchitidis radix decocta, priusquàm semen emittat. Peucedani quoque radix decocta, & lieni & renibus. Lien acori potu consumitur. Præcordiis & ilibus vtilissimæ radices. Clymeni semen potum diebus xxx. pondere denarij in vino albo. Vettonicæ farina ex melle & aceto scillite pota. Radix lonchitidis in aqua, & Teucrium illinitur. Item scordium 40 cum cera, agaricum cum farina fœnigræci, vesicæ malis, contraque calculos grauissimis cruciatibus, vt diximus, auxilio est. Polemonia ex vino pota: item agaricum. Plantago radice vel foliis potis ex passo. Et Vettonica, vt in iocinere diximus. Item ramici, pota atque illita. Eadē ad strangurias efficacissima. Ad calculos quidam Vettonicam & verbenacam & millefolium æquis portionibus ex aqua, pro singulari remedio bibere suadent. Strangurias discuti & dictamno certum est. Item quinquefolio decocto ad tertias in vino: hoc & enterocelicis dari atque illini, vtilissimum est. Xiphij quoque radix superior, vrinam ciēt infantibus. Enterocelicis datur ex aqua, & illinitur vesicæ vitiis. Peucedani succus infantium ramici: & vmbilicis eminentibus psyllion illinitur. Vrinam ciēt añagallides, acorique radices decoctum, vel ipsa trita potaque, & omnia vesicæ vitia sanat. Et 50 calculos herba & radix cotyledonis. Itēque genitalium inflammationem omnem, pari pondere

pondere caulis & feminis & myrrhae. Ebulum teneris cum foliis tritum, ex vino potum,
 calculos pellit: impositum testes sanat. Erigeron quoque cum farina thuris & vino dulci,
 testium inflammationes sanat. Symphyti radix illita enterocelas cohibet: genitalium no-
 mas hypocisthis alba. Artemisia quoque datur contra calculos ex vino dulci, & ad stran-
 guriam. Dolores vesicae sedat ex vino nymphææ heraclie radix. Eadem vis crethmo, ab
 Hippocrate admodum laudata. Est autem inter eas, quæ eduntur syluestrium herbarum.
 Hanc certè apud Callimachum apponit rustica illa Hecale: speciesque est batis hortens-
 fis. Caulis vnus palmum altus, semen feruens, odoratum, ceu libanotidis, rotundum, sic-
 catum rumpitur: habet intus nucleum candidum, quem aliqui cachryn vocant. Folia pin-
 10 guia, albicant veluti oliuæ, crassiora, & salsa gustu: radices digiti crassitudine tres aut qua-
 tuor. Nascitur in maritimis petrosi. Estur crudum coctumve cum olere, odorati saporis
 & iucundi. Seruatur etiam in muria: præcipui vsus ad stranguriam, folio, vel caule, vel ra-
 dice ex vino. Colorem quoque corporis gratiorem facit, verum æquo largior inflatio-
 nes. Aluum soluit decocto vrinamque, & à renibus humorem trahit. Sic & althææ sicce fari-
 na in vino pota, stranguriam tollit, efficacius addito dauco. Lienique quoque utilis. Aduer-
 sus serpentes bibitur. Iumentis quoque in pituita, aut stranguria hordeo inspersa suc-
 currit. Anthyllion est lenti simillima, quæ in vino pota, vesicas vitii liberat, sanguinem
 sistit. Altera est anthyllis, chamepityos similis, flore purpureo, odore graui, radice intubi.
 Vel magis cepæa, similis portulacæ, nigriore radice, sed inutili, nascens in litoribus hare-
 20 nosi, gustu amara. In vino cum asparagi radice vesicæ plurimum prædest. Eadem præ-
 stat hypericon, quam alij chamepityn, alij corion appellant, oleraceo frutice, tenui, cubi-
 tali, rubente, folio rutæ, odore acri, semine in siliqua nigro, maturescente cum hordeo.
 Natura semini spissandi, aluum sistit: vrinam ciet: ad calculos vesicæ cum vino bibitur.
 Est aliud hypericon, quod alij corin appellant, folio tamaricis, & sub ea nascitur, sed pin-
 guioribus foliis & minus rubentibus, odoratum, palmo altius, leniter suaue, aculeatum.
 Vis semini excafactoria, & ideo inflationem facit enterocelis: sed stomacho non inuti-
 le, præcipuum ad stranguriam, si exulcerata non sit vesica. Medetur & pleuriticis ex vi-
 no potum. Vesicæ autem callitrichon trita simul cum cumino, & data ex vino albo. Ver-
 benaca quoque foliis decocta ad tertias, vel radix eius è mulso calido calculos eiicit. Item
 30 perpressia, quæ Aretij & in Illyrico nascitur, in aqua decocta è tribus heminis ad vnã,
 & pota. Trifolium ex vino sumptum, & chrysanthemum primum. Anthemum quoque
 calculos eiicit, paruis à radice foliis quinis, caulibus longis duobus, flore roseo: radices
 tritæ per se, ceu lauer crudum. Silaus nascitur glareosis & perennibus riuis, cubitalis,
 apij similitudine. Coquitur, vt olus acidum, magna vtilitate vesicæ: quæ si scabiem sen-
 tiat, panacis radice sanatur, aliter inutile vesicis. Calculos pellit malum erraticum, radi-
 cis libra in vini congio decocta ad dimidias: inde heminæ sumuntur per triduum. Reli-
 quum ex vino cum fio, & vrtica marina, & daucum, & plantaginis semen ex vino. Et her-
 ba Fuluiana trita ex vino: & hæc nomen inuentoris habet, nota tractantibus, vrinam ciet.
 Scordion testium tumores sedat. Hyoscyamum genitalibus medetur: peucedani succus
 40 ex melle, & semen, & stranguriæ: agaricū obolis tribus in vini veteris cyatho vno: trifolij
 radix drachmis duabus in vino: dauci vna drachma, vel feminis. Ischiadici & semine &
 foliis erythrodani tritis sanantur, panace pota: & infricata polemonia, aristolochiæ de-
 cocto folij. Agarico quidem & neruus, qui platys appellatur, & humerorum dolor sana-
 tur, obolis tribus in vini veteris cyatho vno pota. Quinquefolium ischiadicis & bibitur
 & imponitur. Item scammonia decocta cum hordei farina. Semè hyperici vtriusque bi-
 bitur ex vino. Sedis vitia & attritus celerrimè sanat plantago: condylomata quinquefo-
 lium: sedem conuersam cyclamini radix ex aceto. Anagallis cærulæa procidentia sedis
retro agit: è diuerso rubens proritat. Catyledon condylomata & hæmorrhoidas mirè
 curat. Testium tumores acori radix decocta in vino tritaque & illita. Intertrigines ne-
 50 gat fieri Cato, absinthium Ponticum secum habentibus.

De pulegio, & argemone.

CAP. IX.

Alij adiciunt & pulegium: quod ieiunus qui legerit, si post se alliget, inguinis dolores prohibet aut sedat cœptos. Inguinaria (quam quidam argemonem vocant) passim in vepribus nascens, vt profit inguinibus, in manu tantum habenda est. Panos sanat panaces cum melle: plantago cū sale: qu. nquefolium: perfolatæ rad. x, vt in Istrumis: item damasonium: verbascum cum sua radice tusum, vino aspersum, folioque inuolutum, & ita in cinere calfactum, vt imponatur calidum. Experti affirmare, plurimum referre si virgo imponat nuda, ieiuna ieiuno, & manu supina tangens dicat: Negat Apollo pestem posse crescere, quam nuda virgo restinguat: atque ita retrorsa manu ter dicat, totiesque despuant ambo. Medetur & radix mandragoræ ex aqua: radice scammonia decoctum cum melle: 10
sideritis cum adipe veteri: vel Chryssippea cum ficis pinguibus. & hæc ab inuentore habet nomen.

De nymphæa, & abstinentia & appetentia Veneris, & de satyrio erythraico, & crategi, & sideriti.

CAP. X.

Venerem in totum adimit, vt diximus, nymphæa heraclia, eadem semel pota, in x l. dies. Infomnia quoque Veneris à ieiuno pota, & in cibo sumpta. Illita quoque radix genitalibus, inhihet non solum Venerem, sed & affluentiam genituræ: ob id corpus alere vocemque dicitur. Appetentiam Veneris facit radix è xiphio superior, data potu in vino. Item quam crethmon agrion appellant: & horminos agrios, cum polenta contrita. Sed inter pauca mirabilis est orchis herba, siue serapias, foliis porri, caule palmeo, flo. 20
re purpureo, gemina radice, testiculis simili, ita vt maior, siue (vt aliqui dicunt) durior, ex aqua pota excitet libidinem: minor siue mollior, è lacte caprino inhiheat. Quidam folio scillæ esse dicunt læuiori ac minori, caule spinoso. Eiusque radices sanant oris hulcera, thoracis pituitas, aluum sistunt è vino potæ. Concitricem vim habet satyrion. Duo eius genera: vna longioribus foliis, quam oleæ, caule quatuor digitorum, flore purpureo, radice gemina ad formam hominis testium, alterius annis intumescente ac residete. Altera satyrion orchis cognominatur, & fœmina esse creditur. Distinguitur internodiis & ramiflore frutice, ratice fascinis vtili. Nascitur ferè iuxta mare. Hæc tumores & vitia partium earum erumpentia cum polenta illita sedat, vel per se trita. Superioris radix in lacte ouis colonicæ data, neruos intendit: eadè ex aqua remittit. Græci satyrion, foliis lilij rubri 30
minoribus, & tribus non amplius è terra exeuntibus tradunt, caule læui, cubitali, nudo, radice gemina: cuius inferior pars & maior mares gignat, superior ac minor fœminas. Et aliud genus satirij (erythraicon appellant) semine viticis maiore, læui: duræ radice cortice rubro intus album includi, sapore subdulce: ferè in montosis inueniri. Venerem, etiã si omnino manu teneatur radix, stimulari, adeò si bibatur in vino austero. Arietibus quoque & hircis segnioribus in potu dari. Et à Sarmatis equis ob assiduum laborem pigrioribus in coitu, quod vitium profedamum vocant. Vim eius restinguit aqua mulsa aut lactuca sumpta. In totum quidem Græci, cum concitationem hanc volunt significare, satyrion appellant, sic & crategin cognominantes, & thelygonon, quarum semen testium simile est. Tithymali quoque ramorum medullam habentes, ad Venerem pronio- 40
res fieri dicuntur. Prodigiosa sunt, quæ circa hoc tradidit Theophrastus, autor alioqui grauis, septuageno coitu durasse libidinem contactu herbæ cuiusdam, cuius nomen speciemque non posuit. Sideritis adalligata varices minuit, & sine dolore præstat. Podagræ morbus rarior solebat esse, non modò patrum aorumque memoria, verum etiam nostra, peregrinus & ipse. Nam si Italiæ fuisset antiquitus, Latinum nomen inuenisset. Infanabilis non est credendus: quippe quoniam & sponte desit, & in pluribus cura. Medentur panacis radices cum vua passa: succus hyoscyami cum farina vel semen: scordion ex aceto: iberis, vt dictum est. Verbenaca cum axungia trita, cyclamini radix, cuius decoctum & pernionibus prodest. Podagras refrigerat radix è xiphio, semen è psyllio, cicuta cum lithargyro aut axungia, acizoum in primo impetu podagræ rubentis, hoc est, cali- 50
dæ. Vtrilibet verò cõuenit erigeron cum axungia, plantaginis folia trita addito sale modico,

dico, argemonia tusa ex melle. Medetur & verbenaca illita, aut si pedes macerentur in eius decocto. Et lappago, similis anagallidi, nisi esset ramosior ac pluribus foliis aspera, rugosa, asperioris succi, grauis odoris: quæ talis est, mollugo vocatur: similis, sed asperioribus foliis, asperugo. Superioris succus expressus pondere x j. denariorum in vini cyathis duobus quotidie sumitur. Præcipuè verò liberat eo malo phycos thalassion, id est, fucus marinus, lactucæ similis, qui conchyliis substernitur: non podagræ modò, sed omnibus articulorum morbis impositus, prius quàm exarefiat. Tria autem genera eius: latum, & alterum longius, quadantenus rubens: tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tinguntur, omnia eiusdem vsus. Nicander ea & aduersus serpentes in vino dedit. Salutare est & semen eius herbæ, quam psyllion appellauimus, madefactum aqua, admistis in heminam seminis, resinæ Colophonix cochlearibus duobus, thuris vno. Laudatur & mandragoræ folia cum polenta tusa.

Medicinæ generales de pedibus, talis, articulis, neruis, & remedia contra morbos qui totum corpus occupant, & de merthryda, & vigiliis, & paralyti, & de febribus frigidis, & febre iumentorum, & phreneticis, & chamaæcta, & acizoo, & de igne sacro.

CAP. XI.

Talis verò tumentibus, limus aquaticus cum oleo subactus, mirè prodest. Articulis succus è centaureo minore. Idem neruis vtilissimus. Itè centauris. Vettonica neruis discurrentibus per scapulas, humeris, spinæ, lumbis pota, vt in iocinere. Articulis quinquefolium impositum. Mandragoræ folia cum polenta, vel radix recens tusa cum cucumere syluestri, vel decocta in aqua. Cubitorum ac pedum rimis polypodij radix. Articulis succus hyoscyami cum axungia. Amomi succus cum decocto: item centumculus decocta, vel muscus recens ex aqua obligatur, donec inarescat: itè lappæ boariæ radix è vino pota. Cyclaminos decocta in aqua perniunculos curat, omniæque alia frigoris vitia. Perniunculos curat & cotyledon cum axungia: folia ex batrachio: epithymi succus. Clauos pedum extrahit ladanum cum castoreo: verbenaca ex vino. Nunc peractis malis, quæ membratim sentiuntur, dicemus de his, quæ totis corporibus grassantur. Remedia autem hæc communia inuenio. Ante omnes potam dodecatheum, de qua diximus. Deinde panacis omnium generum radices, peculiariter longinquis morbis, & semè interaneorum vitiis. Ad omnes verò corporis dolores succum è scordio: item Vettonicæ, quæ pota colorem plumbeum corporis priuatim emendat, gratioremque reducit. Geranion aliqui myrrhin, alij merthryda appellat. Similis est cicutæ, foliis minutioribus, & caule breuiori, rotundo, saporis & odoris iucundi. Nostri sic eam tradunt. Græci foliis candidioribus paulò quàm maluæ, caulibus tenuibus, pilosis, ramosam ex interuallis binum palmorum, & in his foliis, inter quæ in cacuminibus capitula sint gruum. Alterum genus foliis anemones, diuisuris longioribus, radice mali modo rotunda, dulci, reficientibus se ab imbecillitate vtilissima: & ferè talis vera est. Bibitur contra phthisin drachma in vini cyathis tribus bis die. Item contra inflationes: & cruda idem præstat. Succus radice auribus medetur. Opisthotonicis semen drachmis quatuor cum pipere & myrrha potum. Phthisin sanat & plantaginis succus, si bibatur, & ipsa decocta. In cibo cum sale & oleo, & à somno matutino refrigerat. Eadem datur his, quos atrophos vocant, interpositis diebus. Vettonica phthisicis ecligmate cum melle fabæ magnitudine: Agaricum potum duobus obolis in passo, vel daucon cum centaureo maiore in vino. Phagedænis (quod nomen sine modo exedentium est, & aliàs hulcerum) tithymali medentur cum sesamis sumpti. Inter mala vniuersi corporis vigiliæ sunt plerisque. Harum remedio monstratur panaces, clymenos, aristolochia, & odore, & peruncto capite: acizoom, siue sedum, si inuolutum panno nigro, ignorantis puluino subiiciatur: & œnothera siue onuris hilaritatè afferens in vino, amygdalaceo folio, flore rosaceo, fruticosa, longa radice, & cum siccata est, vinum olète. Hæc in potu data feras quoque mitigat. Cruditates, quæ nauseam faciunt, digerit Vettonica. Eadem pota à cœna concoctionem facit, in oxymelitis cyathis tribus drachmæ pondere, & crapulam discutit. Item agaricum post cibos in aqua calida potum. Paralytin Vet-

tonica sanare dicitur: item iberis, vt dictum est. Eadem & torpentibus membris prodest: item argemonia, omnia quæ periclitentur secari, discutendo. Comitiales sanant panacis, quam heracliam diximus, radices potæ cum coagulo vituli marini, ita vt sint panacis tres partes: plantago pota: Vettonica in oxymelite drachma, vel agaricum obolis tribus: folia quinquefolij ex aqua. Sanat & archezostis, sed cum ammineo pota. Sanat & bacccharis radix arida in puluerem contrita, cyathis tribus cum coriandro in aqua calida. Et centunculus trita in aceto, aut melle, aut in aqua calida: verbenaca ex vino pota: hyssopi bacca ternæ contrita, & in aqua potæ diebus sedecim: peucedanum cum coagulo vituli marini æquis portionibus potum: quinquefolij contrita folia ex vino pota diebus xxxj. Vettonicæ farina pondere x. i. j. cū aceti scillitici cyatho, mellis Attici vncia: scam-
 monium obolis duobus cum castorei drachmis quatuor. Febres frigidas leuiores facit agaricum potum in calida aqua: tertianas sideritis cum oleo: item ladanū, quod in segetibus nascitur, contusum: plantago ex aqua mulsa, duabus horis ante accessionē pota binis drachmis: vel succus radicis madefactæ vel tufæ: vel ipsa radix trita in aqua ferro calefacta. Quidam ternas radices in tribus cyathis aquæ dedere. Idē in quartanis quaternas fecerunt. Buglossō inarescente, si quis medullam è caule eximat, dicatque ad quem liberandum febre id faciat, & alliget ei septem folia ante accessionem, aiunt à febre liberari. Item Vettonicæ drachmā, in aquæ mulsæ cyathis tribus, vel agaricum, maximè in his febribus, quæ cū horrore veniūt. Quinquefolij folia quidā terna tertianis dedere, quaterna quartanis, plura cæteris: alij omnibus obolis tribus cū pipere ex aqua mulsa. Verbenaca quidem
 & iumentorum febribus in vino medetur: sed in tertianis à tertio geniculo incisa, quartanis à quarto. Bibitur & semen hyperici vtriusque in quartanis, & horroribus Vettonicæ farina, quæ omnes horrores coërcet. Item panaces, adeo excafactoria natura, vt per niuem ituris bibere id, ac perungi eo præcipiant. Et aristolochia perfriktionibus resistit. Phreneticos somnus sanat, qui contingit peucedano ex aceto capiti infuso, anagallidum succo. Et diuerso lethargicos excitari labor est, hoc præstante (vt perhibent) ex aceto naribus tactis peucedani succo. Contra insanias Vettonica bibitur. Carbunculos rūpit panaces. Sanat Vettonicæ farina ex aqua, aut brassica cum thure, frequenti potu calidæ: vel è carbone in conspectu extincto fauilla, digito sublata & illita, vel plantago tusa. Tithymalus characites hydropicos sanat. Panaces, plantago in cibo, cū prius panē succū ede-
 rint sine potu: Vettonica drachmis duabus in duobus cyathis vini aut mulsi: vel agaricū,
 vel semen lōchitidis, duabus lingulis ex aqua potū: psyllium ex vino: anagallidū succus: cotyledonis radix è mulso: ebuli recentis radix, excussa tātūm, nec colluta, quātum duo digiti comprehendāt, ex vini veteris calidi hemina: trifolij radix drachmis duabus ex vino: tithymalum, platyphyllon cognomine, semē hyperici, quod coris appellatur: acē, quam quidam esse ebulum putant, radice cōtrita in vini cyathis tribus, si febris absit, vel femine ex vino nigro. Item verbenaca, fasciculo manus plenæ decocta in aqua ad dimidias. Præcipuè tamen chamææctæ succus aptissimus creditur. Eruptiones pituitæ emendant plātago, cyclamini radix cū melle: ebuli folia contrita, & è vetere vino imposita etiā boā sanant, id est, rubentes papulas. Pruriginem succus strychni illitus. Igni sacro medetur
 aeizoū: folia trita cicutę: mandragorę radix. Siccatur in aëre, vt cucumis: primòque super mustum suspenditur, mox in fumo: dein tunditur in vino aut in aceto. Prodest & vino myrteo fouere: Mentæ sextās, viui sulphuris vncia, ex aceto simul trita: fuligo ex aceto. Ignis sacri plura sunt genera, inter quæ mediū hominē ambiens, qui zoster appellatur, & enecat, si cinxerit. Medetur plantago cum creta Cimolia, & peristereos per se: radix persolatę. Aliis quæ serpūt, cotyledonis radix cum mulso, aeizoū, succus linozostis ex aceto.

Ad luxata membra, & contra morbum regium, & contra furunculos, & fistulas, & inflammationes, & ambustionem, & contra alios morbos, ad nervos, ad sanguinem.

CAP. XII.

R Adix polypodij illita luxatis medetur. Doloremq; & tumores tollunt semen psyllij, 50 folia plantaginis tusa, sale modico addito: verbasci semen ex vino decoctum & contritum:

tritum: cicutā cum axungia. Folia ephemerī tuberibus atque tumoribus illinuntur, quæ etiā dum discuti possunt. Morbum regium in oculis præcipuè mirari est, tenuitatem illam densitatēque tunicularum felle subeunte. Hippocrates à septimo die in febre, mortiferum signum esse docuit. Nos scimus vixisse aliquos etiam ab hac desperatione. Fit verò & citra febres impugnatūque centaureo maiore (vt diximus) pota. Veronica, agarici obolis tribus ex vini veteris cyatho: item verbenacæ folio, obolis tribus ex vini calidi hemina quatrduo. Sed celerrimè quinquelij succus medetur tribus cyathis potus cum sale & melle. Cyclamini radix drachmis tribus bibitur in loco calido, & à perfrictionibus tuto: sudores enim felleos mouet. Folia tussilaginis ex aqua: semen linozostis vtriusque inspersum potioni, vel cum absinthio, aut cicere decoctum: hyssopi bacce cum aqua potæ: Lichen herba, si cum sumitur, cætero olere abstineatur: polytrix in vino data, struthion in mulso. Passi n & in quacunque parte ac maximo incommodo nascuntur, qui furunculi vocantur, mortiferum aliquando malum confectis corporibus. Remedio sunt pycnocomi folia trita cum polenta, si nondam caput fecerint. Discutiunt & folia ephedri illita. Fistulæ quoque in omni parte serpunt, medicorum vitio malè factis corporibus. Auxilio est centaureum minùs collyriis cum melle decocto additis: plantaginis succus infusus: quinquefolium cum sale & melle: ladanium cum castoreo: cotyledon cum medulla ceruina calefacta, imposita: Verbasci radicis medulla collyrij tenuitate in fistulā additur: vel aristolochiæ radix, vel succus tithymali. Collectiones inflammationesque faciunt argemoniæ folia illita. Duritias & collectiones omnes verbenata, vel quinquefolium, decoctum in aceto: verbasci folia vel radix: hyssopum è vino impositum: acori radix, decocto eius herbæ fountibus: aeizoum. Item quæ cõtusa sint, duritiāsque & sinus corporis. Illecebræ omnia infixā corpori extrahunt, folia tussilaginis, daucum, semen leontopodij tritum in aqua cum polenta. Suppurationibus imponuntur pycnocomi folia trita cum polenta, vel semen: item orchis. Vitia, quæ sint in ossibus, satyrij radice imposita, efficacissimè sanari dicuntur. Nomæ & collectiones omnes, fūco maris, priusquam inarescat: Et alceæ radix collectiones discutit. Ambusta sanantur plantagine, arcio, ita vt cicatrix fallat. Folia eius in aqua decocta & contrita illinuntur: radices cyclamini cum aeizoo: herba ipsa hyperici, quod corion appellauimus. Neruis & articulis cõuenit plantago trita cum sale: argemonia tusa ex melle. Peucedani succo perunguntur spastici, tetanici. Neruorum duritiæ ægilopis succo doloribus erigeron ex aceto illinitur. Epithymo spasticis opisthotonicis perugi, semine hyperici, quod coris vocatur, idemque bibere prodest. Phrynion dicitur etiam abscissos sanare neruos, si confestim imponatur trita vel mansa. Spasticis tremulis, opisthotonicis alceæ radix bibitur ex aqua mulsa. Sic & rigores excalfacit. Sanguinis profluuium sistit herbæ pæoniæ semen rubrum. Eadem & in radice vis. Cyclaminos verò, si ore sanguis reiciatur, siue è naribus, siue aluo fluat, siue fœminarum vtero: item lysimachia pota vel illita, vel naribus indita: item plantaginis semen: quinquefolium potum & illitum: cicutæ semen in nares, si inde fluat, tritum ex aqua inditum: aeizoum, astragali radix: sistit & ischæmon, & Achillea.

40 *De herba equiseti, nymphæa, peucedano, sideriti, aliisque pluribus ad sanguinem sistendum vtilibus, & stephanomeli, & erisithale, & contra vermes.*

CAP. XIII.

50 **E**quisetum, hippuris à Græcis dicta, & pratis vituperata nobis, (est autem pilus terræ, equinæ setæ similis) lienem cursorum extinguit decocta fictili nouo ad tertias, quantum vas capiat, & per triduum heminis pota. Vinctis esculentis ante diem vnum interdicitur. Græcorum varia circa hanc opinio. Alij pini foliis similem, nigricantem, eodē nomine appellant, vim eius admirabilem tradentes, quod etiam sanguinis profluuiā vel tacto ea tantum homine sistat. Alij hippurin, alij ephedron, alij anabasin vocāt. Traduntque iuxta arbores nasci, & scandentē eas dependere comis iuncis multis nigris, vt est equorum cauda, geniculatis ramulis folia habere pauca, tenuia, exigua. Semen rotundum, simile coriandro, radice lignosa: nasci in arbutis maximè. Vis eius spiffare corpora. Sue-

cus sanguinem è naribus fluētē inclusus sistit: item aluum. Medetur dyfenteriis in vino dulci potus cyathis tribus. Vrinam ciet: tussim, orthopnoeam sanat: itē rupta, & quæ serpunt. Intestinis & vesicæ folia bibuntur. Enterocelen cohibet. Faciunt & aliam hippurin, breuioribus & mollioribus comis candidioribusque, perquam vtilem ischiadicis, & vulneribus ex aceto impositam, propter sanguinem sistendum. Et nymphæa trita plagis imponitur. Peucedanum cum semine cupressi bibitur, si sanguis per os redditus est, fluxitque ab infernis. Sideritis tantam vim habet, vt quamuis recenti gladiatoris vulnere illigata, sanguinem claudat: quod facit & ferulæ cinis, vel carbo: fungus verò etiam efficacius, qui secundum radicem eius nascitur. Per nares autem fluenti, & cicutæ semē tritum ex aqua inditumque, efficax habetur: item stephanomelis ex aqua. Vettonicæ farina è lacte caprino pota, sistit ex vbere fluentem: plantagóque contusa. Eiusdem succus vomentibus sanguinem datur. Ad erraticum autem radix persolatæ cum axungia vetere illita probatur. Ruptis conuulsisque, ex alto deiectis centaureum maius, gentianæ radix trita vel decocta, vel succus Vettonicæ, & hoc amplius à vocis aut lateris contentionibus: panaces, scordion, aristolochia, pota: agaricum. Item cōtusis & euersis potum duobus obolis in mulsi cyathis tribus, aut si febris sit, in aqua mulsa: verbascum, cuius flos similis auro est, acori radix, acizoum omne, sed è maiori succus efficacissimè: item symphyti vel radicis decoctum: daucum crudum. Erisithales est flore luteo, foliis acanthi: bibitur è vino: item chamærops: & in sorbitione irio, vel plantago omnibus modis. Item phtiriasi, qua Sylla Dictator cōsumptus est: nascunturq; in sanguine ipso hominis animalia exesura corpus. Resistitur vuæ taminæ succo, aut veratri, cum oleo perunctis corporibus. Taminia quidem in aceto decocta, etiam vestes eo tædio liberat.

Ad hulcera, plagas, & ad verrucas tollendas, & de polynemo. CAP. XIII.

Hulcera multorum sunt generum, ac multis modis curantur. Panacis omnium generum radix, ex vino calido illinitur manantibus. Siccatur priuatim, quam Chironiā diximus. Cū melle trita tubera aperit: hulceribusq; quæ serpunt, deploratis auxilio est cum æris flore, vino tēperata omnibus modis, vel flore, vel semine, vel radice. Eadem cum polenta vetustis vulneribus prodest. Heraclion quoque siderion, apollinaris, psyllium, tragacantha, scordotis cum mellē purgat. Farina eius carnes excrecentes per se insparsa consumit. Polemonia hulcera, quæ cacoëthe vocant, sanat: centaureum maius insparsum vel illitū: item minoris coma decocta vel trita, vetera quoq; hulcera purgat & persanat. Folliculi clymeni recentibus plagis imponuntur. Illinitur autē gentiana hulceribus, quæ serpunt, radice tusa, vel decocta in aqua ad mellis crassitudinem, vel succo: vulneribus, ex ea factum lycium. Lyfimachia recentibus plagis medetur. Plantago omnium generum hulceribus, peculiariter fœminarum, senū & infantium. Igne mollita melior, & cū ceroto crassa hulcerum labra purgat, nomas sistit: Tritam suis foliis integere oportet: Suppurationes, collectiones, sinus hulcerum chelidonia quoq; siccantur: vulnera adeò, vt etiam pro spodio vtantur. Eadē iam desperatis cum axungia imponitur. Dictamnium pota sagittas pellit, & alia tela extrahit illita. Bibitur ex aquæ cyatho foliorum obolo. Proximè pseudodictamnium. Vtraq; etiam suppurationes discutit. Aristolochia quoq; putria hulcera exest: fordidā expurgat cum melle, vermesq; extrahit: item clauos in hulceribus natos: & infixā corpori omnia, præcipuè sagittas, & ossa fracta, cū resina. Caua verò hulcera explet per se. Et cum iridē recentia vulnera ex aceto. Vetera hulcera verbenaca, quinquefolium cum sale & melle. Radices persolatæ, vulneribus ferro illatis recentibus imponuntur: folia veteribus. Cum axungia vtrunque: & suo folio operitur. Damasonium, vt in struma: folia verbasci ex aceto aut vino. Peristereos ad omnia genera, vel callosorum putrescentiumque hulcerum facit. Manantia nymphææ heraclæ radix sanat. Item cyclamini radix vel per se, vel ex aceto, vel cum melle. Eadem & contra steatomata efficacax, sicut ad hulcera manantia hyssopum: item peucedanum, cui ad recentia vulnera vis tanta est, vt faniem ossibus extrahat. Præstant hoc & anagallides, cohibentque quas vocant nomas, & rheumatismos. Vtiles & recentibus plagis, sed præcipuè senum corpori.

Cum

Cum ceroto apostemata & hulcera tetra, folia mandragoræ recentia: radix vulnera cum melle aut oleo: cicuta cum siligine mista mero: aëzoum herpetas quoq; & nomas, ac putrescentia: sicut erigeron verminosa: recētia autem vulnera altragali radix: & vetera quoque hulcera purgat hypocisthis vtraque. Leontopodij semen tritum in aqua, & cum polenta illitum, spicula sagittarum extrahit: item pycnocomi semen. Tithymalus characias succo gangrænas, phagedænas, putria, vel decocto ramorum cum polenta & oleo: orchis radices, hoc amplius & cacoëthe ex aceto cum melle sicca & recentes: per se œnothera efferentia sese hulcera sanat. Scythica vulnera curant. Ad carcinomata, argemonia ex melle efficacissima est. Vulneribus præsanatis asphodeli radix decocta, vt diximus, trita
 10 cum polenta & illita: quibuscunque verò apollinaris. Altragali radix in puluerem trita, humidis hulceribus prodest: item callitrix decocta in aqua. Priuatim verò iis quæ calceamento facta sint verbenaca, necnon & lysimachia contrita, ac nymphæa arida infriata. Polytrix inueteratis iisdē vtilior. Polycnemon cunilæ bubulæ similis est, semine pulegij furculosa, multis geniculis, corymbo odorato, acri & dulci odore, quæ ferro factis vulneribus commanducata imponitur, quinto die soluitur. Symphyton ad cicatricem celerrimè perducit: itē sideritis. Hæc imponitur ex melle. Verbasci semine ac foliis ex vino decoctis ac tritis omnia corpori infixi extrahuntur: item mandragoræ foliis cum polenta: cyclamini radicibus cum melle. Triflaginis folia in oleo contrita, iis maximè adhibentur hulceribus, quæ serpunt: & alga in melle trita. Vettonica ad carcinomata, & melanias
 20 teres addito sale. Verrucas tollit argemonia ex aceto, vel batrachij radix, quæ & vngues scabros aufert. Linozostidis vtriusque folia vel succus illitus. Tithymali omnes, genera verrucarum omnium: item omnia pterygia, varosque tollunt. Cicatrices cum elegantia ad colorem reducit ladanum.

De pluribus experimentis ad mulierum menses, & vuluæ morbos, & partus eiiciendos, & continendos, & cutis in facie vitia, & capillum tingendum & tollendum, & quadrupedum scabiem.

CAP. XV.

ARtemisiam & elelisphacum alligatas qui habeat viator, negatur lassitudinem sentire. Muliebribus morbis medetur maximè in vniuersum pæoniæ herbæ semen nigrum ex aqua mulsa. Eadem & in radice vis menses ciet: panacis semen cum absinthio
 30 menses & sudores: scordotis potu & illitu. Vettonica drachma in vini cyathis tribus bibitur contra omnia vuluarum vitia, aut quæ a partu fiunt. Menses nimios sistit Achillea imposita, & decoctum eius insidentibus. Mammis imponitur hyoscyami semē ex vino: locis radix è cataplasmate: & māmīs etiam chelidonia. Secundas morātes, vel partus emortuos, radices panacis appositæ extrahunt. Ipsum panaces in vino potum vuluas purgat, appositumque cum melle. Polemonia pota ex vino, secundas pellit: nidore purgat vuluas. Centaurei minoris succus potu, fotūque menses ciet. Item maioris radix, in vuluæ doloribus iisdē modis prodest. Derasa verò & apposita, extrahit partus emortuos. Plantago apponitur in lana in dolore vuluæ: in strangulatu bibitur. Sed præcipua dictamno vis est. Menses ciet, partus emortuos vel transuersos eiicit: bibitur ex aqua foliorum obolo, adeo ad hæc efficax, vt ne in cubiculum quidem prægnantiū inferatur. Nec potu tantum, sed & illitu & suffitu valet. Proximè pseudodictamnum. Sed menses ciet cum mero
 40 decoctum pondere denarij. Plurimis tamen modis aristolochia prodest: nam & menses & secundas ciet, & emortuos partus extrahit, myrrha & pipere additis, pota, vel subdita. Vuluas quoque procidentes inhibet fotu vel suffitu, vel subiectu, maximè tenuis. Strangulatum ab his, mensiumque difficultatem agaricum tribus obolis in vini veteris cyatho potum, emendat: peristereos apposita in adipe suillo recenti: antirrhinon cū rosaceo & melle. Item apposita nymphææ thessalæ radix, dolori medetur. In vino nigro pota profluvia inhibet. E diuerso ciet cyclamini radix pota & apposita. Et vesicę insidentium decocto medetur: Secundas pota cissanthemos pellit, vuluam sanat. Et xiphij radix superior menses ciet, drachma ex aceto pota. Peucedanum strangulatus vuluę
 50 nidore vstum recreat. Menses aliosque præcipuè psyllium, drachma in cyathis tribus

aquæ mulsa ciet: semen mandragoræ potum vuluam purgat. Menses ciet succus appositus, & emortuos partus. Nimia rursus profluvia sistit semé cum vino & sulphure. Alui profluvia sistit & contrahit batrachion potu vel cibo, ardens aliàs (vt diximus) cruda. Sed cocta commendatur sale & oleo, & cumino. Daucum & menses, & secundas potu facillimè pellit. Ladanū suffitu corrigit vuluas: dolori earum exulceratisque imponitur. Emortua scammonium pellit, potum vel appositum. Menses ciet hypericum vtrunque, appositū. Ante alia verò (vt Hippocrati videtur) crethmos è vino semine vel radice: cortice trahit & secundas: succurrit & strangulationibus ex aqua pota: item radix è geranio, peculiariter secundis inflammationibusque vuluarum conueniēs. Purgat hippuris pota & apposita vuluas. Polygonus pota menses ciet & althææ radix. Folia plantaginis pellit, 10 item agaricum ex aqua mulsa. Artemisia vuluæ medetur trita, ex oleo irino aut fico, aut cum myrrha apposita. Eiusdem radix pota in tantum purgat, vt partus enectos extrahat. Menses & secundas ciet ramorum decoctum infidentibus: item folia pota drachma. Ad eadem omnia profunt vel imposita ventri imo cum farina hordeacea. Acoron quoque vtile est interioribus sceminarum morbis, & coniza vtraque, & crethmos. Et anthyllides duæ vuluis vtilissimæ, torminibusque, & secundarum moræ, in vino potæ. Callitrix fotu locis medetur, albugines in capite tollit, capillos inficit oleo trita. Geranion in vino albo potū, hypocisthis in rubro, profluumium sistunt. Hyssopū suffocationes laxat. Radix verbenacæ pota ex aqua, ad omnia in partu aut ex partu mala præstantissima est. Peucedano quidam miscent in vino nigro semen cupressi contritum. Nā semen psyllij defer- 20 uefactum in aqua, cum intepuit, epiphoras omnes vteri lenit. Symphytō tritum in vino nigro euocat menses. Partus accelerat scordotis pota, drachma succi in aqua mulsa cyathis quatuor: dictamni folia præclare dantur ex aqua. Constat, vnus oboli pōdere, vel si mortui sint in vtero infantes, protinus reddi sine vexatione puerperæ. Similiter prodest pseudodictamnū, sed tardiùs: cyclaminos adalligata: cyssanthemos pota: vettonicæ farina ex aqua mulsa. Arsenogonon & thelygonon herbæ sunt, habentes vuas floribus oleæ similes, pallidiores tamen, semen albū papaueris modo, Thelygoni potu fœminam concipi narrāt. Arsenogonon ab ea semine oleæ, nec alio distat. Huius potu mares generari perhibentur, si credimus. Alij vtranque ocimo similem tradunt. Arsenogoni autem semen geminum esse testibus simile. Mammaram vitiis acizoum, quod digitellū appella- 30 uimus, vnicè medetur. Erigeron ex passo mammas, vberiores facit: sonchū in farre coctum. Quæ verò mastos vocatur, indita, pilos mammaram è partu nascentium aufert, & tineas in facie, aliæque cutis vitia emendat. Gentiana, nymphæa Heraclia illita, cyclamini radix, maculas omnes. Cacaliæ grana mista ceræ liquidæ, extendunt cutem in facie, erugantque: vitia omnia acori radix emendat. Capillum lysimachia flauum facit: denigrat hypericon, quod & corion vocatur: itē ophrys herba dēticolato oleri similis, foliis duobus. Nigritiam dat & polemonia, in oleo decocta. Psilothrū nos quidem in muliebribus medicamentis tractamus: verum iam & viris est in vsu. Efficacissimum autē habetur archezostis. Item tithymali succo, vel in Sole, cum oleo illito crebro, vel euulsis pilis. Quadripedum scabiem sanat hyssopum ex oleo, suum anginas peculiariter fideritis. Verum 40 & reliqua genera herbarum reddamus.